

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**In Causa Religionis Miscellaneorum Libri Tres In Diuersos
Tractatus antea non æditos, ac diuersis temporibus,
locisq[ue] scriptos digesti**

Cochlaeus, Johannes

Ingolstadii, 1545

VD16 C 4328

II. Assertio Io. Cochlaei pro Hieronymo Emsero De 25. annis S. Petri in Ro.
Ecclesia, Contra Lutherum Scripta Francfordie Anno. 1521. die 6. Iunij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29563

MISCELLANE¹²

ORVM LIBRI PRIMI

Tractatus Secundus.

DE PAPISTARVM NEGLIGENTIA

Lutherus in responsione sua Teuthonica contra
Emserum.

Nunc ista sufficiant, ut uero latius uideamus
Emseri, & omnium Papistarum & menda
cia & negligentias, etiam in scriptis patrū
& consuetudinibus, quibus nituntur. Dic
cunt Emser & omnes Papistæ S. Petrum
XXV. annis Romæ sedisse, Episcopūq;
fuisse. Et hoc iners ac ingens mendacium ultra Mille annos
stetit, unde merito longa cuspis facta esset, Si sufficeret con
suetudo, secundum Emseri somnia, ad fundandam uerita
tem. Nam et S. Hieronymus in hunc abductus est errorem.
Adeo, rēpestiue mētiri cōepere Papistæ. Atq; ita ulterius ab II.
uno in alium successit mendaciū hæreditas & augmentū, do
nec ex Papa mera mendacia facta sunt. Nunc igitur menda
cium istud, de 25. annis S. Petri Romæ, ita clarum facturi
sumus, ut Emserus quoq; palpare queat. S. Lucas cap. 3. III.
scribit. Iohannē Baptistā cōepisse p̄dicare Anno 15. Tiberij
Cesaris, Et quanq; nemo scit certo, quam diu durauerit eius
prædicatio, acquiescimus tñ cōmuni sermōni, Christū p̄dica
sse annis tribus et semis, scilicet in annū usq; 19 aut 20. Ti
berij, et in eo año crucifixū, surrexisse, et spiritū sc̄m dedisse
Apostolis. Postea impauit Tiberius in annū usq; 24. Post
eum Caius annis 4. Post hūc Claudius 14. Post quē & Ne
ro 14. annis. Sic igitur fiunt, à uicesimo anno Tiberij usq; ad
ultimū annum Neronis anni 36. cōplete. In quo S. Petrus

Lutherus in Emserum

(ut ipsi aiunt) à Nerone sit occisus.

- III. Quod si S. Petrus 25. annis Romæ sedit, incipiens anno Quarto Claudij (ut ipsi dicunt) tunc solum undecim annis post Ascensionem Christi fuisset Hierosolymis & Antiochiæ. Item affirmant eum Antiochiæ sedisse annis septem,
- V. atq; ita solū sex annis Hierosolymis. Hic S. Paulus com mode inter eiusmodi uenit mendacia, et circum se ferit, Scribens Gallat. s. Quod uiderit Petrum in Hierusalem post annos tres conuersionis suæ. Quod ad minus quarto anno post Christi Ascensionem contigit. Et postea rursus post XIII. annos Petrum Iacobum & Iohannem inuenit Hierosolymis. Hi autem anni in unam summam collecti faciunt annos 18. quos S. Paulus Petro solum in Hierusalem tribuit, Quis uero scit, quam diu posthac ibi manserit?
- VI. Ad annos 18. aut forte 20. ad de septem annos Antiochiæ, & 25. annos Romæ, Tunc certe Petrus in XLVI. aut XLVII. anno post ascensionem Christi, erit Crucifixus Romæ à Nerone Cæsare, qui ante decem annos, nempe in anno 36. mortuus iam fuerat. Hoc uocatur, pugio, in columbas iactare, Ita succedit ihs, qui hominum doctrinis et consuetudinibus nituntur, qui non respiciunt scripturam, qui scripta patrum corradunt, qualiacunq; inueniunt.
- VII. Quomodo nunc Emseret? Qui nunchaberet bonum pugnionem ut cuspidem, ut hanc tenebrosam nebulam scripturæ illuminaret, atq; ex 18. annis, quos S. Paulus Petro tribuit in Hierusalem, sex annos facere posset, ut 7. anni Antiochiæ & 25. anni Romæ subsistere queant. Certe scriptura hic tenebrosa est nebula.
- VIII. Præterea dicunt S. Petrum, quidam in quarto, nonnulli in Secundo anno Claudij, Romam uenisse, Atq; ita tribuunt ei annos, Romæ 27, & tres Hierosolymis.

Item

Item consonat S. Lucas Act. 18. S. Paulo Gal. 1. dicens, IX
 Claudium expulisse Iudæos cunctos e Roma. Inter quos
 Aquilam nominat & Priscillā, Quomodo igitur potuisset X.
 S. Petrus sub Claudio Romam uenire.

Breuit. Instabiliorem atq; incertiorē historiam, quam XI.
 de gestis S. Petri Romę nunquam legi, Itaq; multi sunt, qui
 palam ac libere affirmant S. Petrum nunquam uenisse Ro-
 mam. Hoc facitis uos Papistę uestris mendacijs, & instabi- XII.
 libus scriptis. Vnus dicit, eum cum S. Paulo, uno eodęq; die
 & anno, alter in biennio fuisse martyrio affectum, & uacillat
 omne quicquid de ijs scriptum est.

Quamquam uero ego teneo S. Petrum fuisse Romę, & XIII.
 adhuc, nollem tñ super hoc mori, uelut super aliquo articulo
 fidei. Nec noui sustinere nec pbare, imo nemo potest, meo
 iudicio, illud probare. Neq; est articulus fidei, Nemo est ob
 id Hereticus, Si non credat S. Petrum unquam Romę se-
 disse, Quamuis temerariū sit econuerso, illud negare, prius
 quam funditus reprobetur. Quocirca tutissimum est, relin-
 quere illud sub dubio & opinione.

Quomodo nō tenemur plus credere, nisi quę Deus no XIV.
 bis in scriptura credere precepit. Cui nemo addere aut sub-
 trahere quicquam debet, uti Moses docet. Et Paulus Gal. 4
 scribit. Nullius hominis testamentum mutat augetue quis-
 piam, Quanto magis Dei testamentum nemo mutare aut
 augere debet. Arbitror autem, singulari Dei consilio factū
 esse, ut S. Pauli, non S. Petri, protectio uersus Romam, uer-
 nerit in scripturam. Quoniam bene pręuidit, quomodo Pa-
 pistę Papatum suum super istud erant ædificaturi.

Idcirco posuit eos in stercore & harena, priusquam inci- XV.
 perent ædificare, nec ullum eis certum reliquit fundamen-
 tum. Nam si non potest firmiter per scripturas ostendi, S.

D

Petrum

Petrum Romæ sedisse, sicut possibile non est, profecto iam in luto iacet Papatus, & omnino nihil est. Quoniam sicut non est necessarium credere S. Petrum Romæ fuisse, ex quo scriptura id nō tradit, Ita neq; est necesse credere, quod Papa sedem eius hæreditario iure accipiat, & sit Papa. Vide igitur, super quo Papa sedeat. Et quid faciant suis impetitionibus, ut magis ac magis inueniamus falsum & inhabile ipsorum fundamentum, utq; uideamus, eos præcipitare seipso ex equo impetuoso suo furore. Propterea concludo hic. Non esse necessarium, tenere papam pro papa, aut sedem S. Petri esse hæreditariam, donec ex scriptura certificent S. Petrum Romæ sedisse. Agite nunc papiste, sitis prudentes & animati, quærite cuspides, pugiones & gladios, & dispellite hanc scripturæ nebulam.

XVI. Cogito autem an ne error cōtigerit in 25. annis S. Petri Romæ, quod aliquis forsitan dixerit aut scripserit S. Petrum Romam uenisse post 25. annos. Idq; aliquos ita intellexisse, quod fuerit Romæ 25. annis. Nam si 18. annis fuit in Hierusalem, Quemadmodum Paulus Gal. 1. ait, Et septem Antiochiæ, ut ipsi dicunt, tunc 25. anni hic iam sunt completi, fuissetq; postea Romæ XI. annis, crucifixus à Nerone, anno eius ultimo, Hoc est anno 36. post ascensionem domini. Similiter potuit esse error, uenisse illum Romam tertio aut quarto anno Claudij, Cum id factū fuerit, tertio aut quarto anno Neronis, atq; ita XI. annis uixerat cum Nerone, usq; ad ultimum Neronis annum, id est, decimū quartum. Non enim aliter contingere potuit, si modo Romam uenit unquam. Quod ego relinquo manere, ut manet.

FINIS.

ASSERTIO IO

ANNIS COCHLAEI PRO HIERO

nymo Emsero, Contra Lutherum De XXV.

annis S. Petri in Ecclesia

Romana.

V ne unquam Luthere cœlum, cuius Iani
torē tot inauditis impie incessis contumes
lijs, non dico intrare, sed uel adire uel ianuā
eius pulsare præsumas? parum ne fuerit,
sedem Apostolicam à te, in barbarico & se
ditioso ad Nobilitatem libello, sic maledi
ci, ut horrendis imprecationibus eam in imam Tartarorum
abyssum uelis coëlitus præcipitari? An uero leue id putes
piaculum, quod in alio ad Germanicā plebem (quā tanto
pere concitas in seditionem) libro asseris, gloriosa quadam
impietatis iactantia, si hodie S. Petrus ipse Romæ sederet,
negare te nihilominus uelle eum fore papam, ex diuina ordi
natione supra omnes alios Episcopos? Alibi item, quod Pe
trus non fuerit super alios Apostolos, immo sub alijs ipsum
uis fuisse? Quod nullius urbis fuerit Episcopus? Non ca
put Ecclesiæ? Nec iura teneat Imperij neq; cœlestis neq; ter
reni? Omitto infinitis ex tuis, præsertim Teuthonicis libel
lis, inturias, quas in S. Petri successores, totamq; Ecclesiam
Romanam, incredibili rabie furens, euomis è faucibus sa
ne plusquam Cereberis, unde uenenosa latissime spargis a
conita, Non in unum sane ponti angulum, Quemadmo
dum de Cerbero fabulantur poetas, sed in omnes totius Ger
maniae ciuitates, uicos, & uillas, quibus populum Dei infi
cis perniciosissime, Qñ ex ore tuo impurissimo quidem illo

Maledicta est
calumniæ
Lutheri in
Papam et Pa
patum.

nihil spumat crebrius, quam Papatum esse meram Tyrannidem, esse regnum Babylonis, uenationem Nymbroti, pestem animarum, perniciem populi Christiani, Barathrum uiciorum omnium. Papam uero esse Tyrannum omni Turca crudeliorem, esse latronem maximum, esse scaturiginem & fontem omnis hæreseos, esse sanguinarium immanissimum, esse uerum Antichristum, filium perditionis, hominem peccati, abominationem in loco sancto, absque uirtute, absque scientia, absque fide.

Prouocatio
Luth.

His & alijs id genus plurimis conuiciorum atque calumniarum telis, coram barbara & indocta plebe ferocissime pugnant in uentum, & omnes Papistas in unum prouocas impudentissime; cum nuper uni mihi Vuormaciæ in Comitibus Principum sub iudicibus congregari non fueris ausus. Tu ne igitur post hac ausis quempiam prouocare ultro ad pugnam? Audes certe, sed eminus tantum, muliebriter, per calumnias & conuicia, in tergum, ex latibulo. Nunquam uero comminus nunquam uiriliter nunquam in faciem ad congressum in aperta arena. Nunc te tuosque meæ prouocationis pudet maxime, iam uarijs & calumnijs & maledictis apud plebem traducitis me, ut uestrum possitis obtegere pudorem. Sed frustra, quonia eodem adhuc animo, eisdemque uerbis, & pactis tenet quoque, quibus antea Vuormaciæ, ad disputationis Duellum prouoco, hunc sanguinem, & hanc corpusculi mei compagem, pro fide & Ecclesia absque omni cunctatione ad singulare tecum uiuæ uocis certamen deuouens liberaliter ultro, uel magno cum gaudio. Tu uero bone uir haud aliter iudicium eruditorum fugis, quam spiritus malignus crucem, Proteruis apud simplices conuicij & allegationum fucis, ac nondum quæris gloriabundus in scyrpo, Cæterum ad rationes ueraciter scripturæ ex Doctoribus, intelligentiam ita cecutis, ut ad rem

rem aut raro aut nunq̄ respōdeas, id quod liquidissime uide
re licet, in Teuthonica tua contra Emseri responsionē fero-
cia, ubi nodum uerū nusq̄ dissoluis, ne attingis quidē, feroci-
ter tamen extra propositum euagans, scyrpeum illi nodum
obijcis, proteruissime contemnendo omnē nostram armas-
turam, Sed expecta paulisper, occurret tibi proculdubio no-
bilis ille Capricornus, absq̄ ulla tergiversatione, armis nimi-
rum insuperabilibus (uti uirū Catholicū decet) instructus,

• Interim ego excursionem tuam, leuiter excipiam, qua nō
solum Papę, Papatuq̄ iniuriam calumniosissime inferis, sed
etiā ad uindicandam Sedem Apostolicam prouocas om-
nes Papistas, ut uocas, & omnes omnino totius Ecclesię
Catholicę mortales, Atq̄ ut atrocior sit iniura, Cęlites quoq̄
supra omnium Gygantū impudentiam, trahis in hęc pale-
stram, & præcipuum ex ijs, uelut alter Pentheus, deducis ac
protrudis intolerabili contemptu in harenā, exprobens no-
bis Gygantice uniuersa, quibus ualemus, arma, ut sustis-
neamus, Principem Apostolorum S. Petrum unq̄ Romę
fuisse, Proh perfidiam desperatam, atq̄ hæcenus inauditā,
Quā non Celsus, non Porphyrius, non Iulianus Augustus,
nec ullus Apostatarum, Hereticorum, Schismaticorum ue,
quantumlibet uæsanus aut improbus, unq̄ proferre sacrile-
ga temeritate præsumpsit, Vnus es tu, qui iuxta & Deos &
homines contemnis, ut iam ne illud quidem tibi queat obij-
ci, quod apud Virgilium in Aphricano littore naufragus
dixit Aeneas ijs barbaris, qui ipsum harenę hospicio prohibe-
bant.

Si genus humanum & mortalia temnitis arma.

At sperate deos memores sandi atq̄ nefandi.

Nisi forte B. Petrum inter diuos esse non credis, Ais n. in
Teuthonica damnatorū articulorū assertionē, Quod credo

D 3 Petrum

Contēptor
Deorum &
hominum
Lutherus.

Petrum & Iacobum esse sanctos, Euangeliū cogit me, At qualis est fides coacta. Et ubi dicit eos Euangeliū sanctos: Deus perdat hanc tuam Ironicam fidē, Mox, n. addis ibi libris dibriosissime, Quod autem S. Petrus Romæ, et. S. Iacobus Compostellæ sepultus sit, atq; ibidem iaceat, non est necesse credere, quoniam scriptura id non dicit.

Multa credimus quæ nō sunt expressa in scripturis.

Nihil ergo necesse est credere, nisi quod dicit scriptura: Cur credis unius essentię Trinitatem? Cur Patrē ingentū & in-nascibilem? Cur filiū æqualē & consubstantialē Patri? Cur Spiritū sanctū ab utroq; procedentē? Cur Beatam Mariam Genitricē dei, perpetuo uirginē in terris, & post obitū in cælos assumptam? Quibus hæc proferuntur scripturis: Dic magne Theologiæ nouæ Apollo, quæ scriptura dicit, q̄ unitas in Trinitate, et Trinitas in unitate uenerāda sit: Rursus, quæ docet, q̄ Spiritus sanctus est à patre & filio, non factus nec creatus nec genitus, sed pcedens, q̄ alia est persona patris, alia filij, alia spiritus sancti: Quod in hac Trinitate nihil est prius aut posterius, nihil maius aut minus: Cur non omnia ista similiter reuocas in dubiū atq; in hominū opinionēs? Vbi, n. sunt in sacris literis expressa: affer unū, si potes, locum p̄ ijs omnibus. Sed hæc est uetus Vualdensiū, Pighardorū, Vuiclephistarum, Hussitarūq; & id genus barbaricæ fecis hæretica & olim damnata sententiā, quā tu nūc nouus Barbarorū Dux noua pteruā renouare contendis, ut omnia sub dubio & opinione sint, quæ apertis scripturis nō fuerit expressa. Vides ne igitur, iam te prostratū esse, prius usq; cepta sit pugna? Cur, n. dubium esset, an B. Petrus unq; Romæ fuerit? Quia Canonica, inquis, scriptura id non dicit. Ergo eadem ratione dubium foret, in diuinis esse aut Trinitatem Personarum, aut essentię unitatem, Quia nulla scriptura sic loquitur. Absit.

Vt

Ut autem apertius tuā agnoscas insolentiam, singula nos
 tua iacula per ordinem, fidei nostræ clypeo fortiter excepta,
 telis & armis nostris in te, Deo bene inuāte: retorquebimus.
 Ais primum, iners ac ingens esse mendacium, q̄ S. Petrus
 XXV. annis fuerit Romæ, Et tamq̄ parua sit hæc in totam
 Ecclesiam iniuria, Addis Diuum quoq̄ Hieronymum in eo
 dem fuisse errore. At hæc non statim probas, deo nos quoq̄
 breuiter interim ad ista sic respondemus, Vætors & uæfana
 est hæc tua stulticia, cunctis tamen Morionibus ut pluri-
 mum cōmunis, q̄ recte numerare nescis. Vide rationes tem-
 porum & Chronicas percurre historias, ut cognoscas, non
 B. Hieronymum, & cæteros Ecclesiæ Doctores hic esse men-
 titos, sed te barbarū ac furiosum Hussitam, in damnablem
 rapi ac uolui à Cacodæmone tuo, hæresim atq̄ errorem.

Affers deinde probationē, ita clarā (quemadmodū gloz II.
 riaris) ut Emserus quoq̄ palpare queat, Ego certe lucem aut
 claritatem nusq̄ legi quempiam palpasse, Inter plagas uero
 Aegyptiorum tenebrę memorantur, ita quidem densæ, ut
 palpari queant. Sic sanet tua itē probatio adeo tenebrosa est,
 ut palpari queat eius obscuritas simul & infirmitas.

Incipis namq̄ à prædicatione Iohannis Baptiste, Quo III.
 modo uero inde sequit̄, Petrum non fuisse XXV. annis Ro-
 mæ: Cœpit (inqs) Iohannes prædicare XV. anno Tiberij.
 Quis negat? Quid tū postea? At quamdiu prædicauerit (in-
 quis) nemo scit, Quomodo tu igitur hinc scis et intelligis,
 S. Petrum non fuisse 25. annis Romæ? Acquiescimus (in-
 quis) cōmuni sermōni, Christum prædicasse annis tribus
 et semis. Cur autē hic nō similiter acquiescis cōmuni sermō-
 ni de XXV. annis Petri? At longe cōmunior est sermo de
 XXV. annis Petri Romæ, quam de tribus & semis an-
 nis Christi prædicatis, De annis, n. Petri Romę concorditer
 scribunt

Negat Lut.
 S. Petrum
 fuisse Romę
 25. annis.

Infirma Lu-
 theri proba-
 tio.

Acquiescere
 comuni ser-
 moni.

Quot annis
prædicauit
Christus.

scribunt Historici, Chronici, Legendarij, atq; sacri Ecclesiæ Doctores, Damalus, Eusebius, Hieronymus & alij id genus magnæ Authoritatis uiri, De tribus uero & semis annis Christi neq; Euangelium habemus neq; Paulum, nec ullam omnino scripturam Canonicam, Probatiores item Chronographi atq; historiographi de tribus annis scribunt, non de tribus et semis, Quinimo Eusebius in Chronicis affirmat. In Euangelio Iohannis scribi, post XV. annum Tiberij Cesaris tribus annis dominum prædicasse. Quod si numeros eius bene inspexeris, inuenies ibi Christum dominum esse crucifixum ætatis anno XXXIII. Addit tamen Platyna tres menses, tot. n. interiacent ab VIII. Calendas Ianuarij ad VIII. Cal. Aprilis. Quo die fertur Christus Saluator noster & in utero primum conceptus uirgineo, & in ligno crucis, post peractū ætatis cursum, suspensus. Siue tamē Tres tantum, siue tres & semis fuerint anni prædicationis Christi, nihil ad propositum, Quia ex ijs nihil sequitur, nec pro, nec contra XXV. annos Petri Romæ.

Varius er
ror Lutheri
In numeris.
Ennea. 7.
lib. 1.

Præterea, non bene obseruas Chronica, Dicens, Christum prædicasse & crucifixum esse anno 19. aut 20. Tiberij, qui imperauit an. 24. Eusebius. n. Eutropiusq; & Egnatius scribunt, Christum esse crucifixum anno Tiberij XVIII. Tiberium uero imperasse annis XXIII. Quibus & Sabellicus ac Platyna astipulantur, asserentes Tiberium obijisse anno Quinto, ab eo, quo Christus passus est. Rursus 36. annos das Petro post Passionem Christi, Cateri dant 37. Addis item Parenthesim satis odiosam. Vt ipsi aiunt, Quasi Petrus non sit reuera à Nerone occisus, sed opinione solummodo & mendacio Papistarum, Atqui mentiris ipse, tam impie contra gloriosum Petri Martyrium, q̄ impudenter contra communissimum sermonem omnium, contra constan

constantissimam famam atq; historiam, & contra receptissimam per tot; sæcula totius Ecclesiæ autoritatem, Cum tamen pro tuo interim mendacio ne unam afferas literã, neq; ullum, unde ostendi queat, locum assignes.

Infers postea, Si 25. Romæ Sedit Petrus, Antiochię et Hierosolymis solũ XI. annis fuerit, oportet, Sed falleris. Primũ Quia iam supra ostendimus, 30. annos dari Petro post passionem Christi, ideo falsa est tua computatio. Deinde. Non ita sedit ociose Petrus Romæ, ut extra urbem nusquam mouerit pedem, sed abiit & rediit, quocunq; uocabat Principem uirum necessitas, fideiq; prima plantatio. Erras dein rursus & quidem admodũ crasse ac supine in perbreui XI. annorum calculo. Item affirmant (inquis) eum Antiochiæ sedisse annos septem atq; ita solum sex años Hierosolymis. Rustici melius computant Luthere. Sciunt enim septem et sex non XI. sed XIII. constituere.

Opponis nobis deinde B. Paulũ, qui primo post tres annos à conuersione sua iuit Hierosolymam uidere Petrum. Deinde post XIII. annos eo rursus ad illũ rediit. Ex quibus colligis Petrum 18. annis fuisse Hierosolymis. At male colligis, Nam eadem ratione colligi posset, Paulum quoque decem & octo annis Hierosolymis fuisse, qui post tres annos ab eius conuersione, uiderit eum Hierosolymis Iacobus frater Domini, & rursus idem post XIII. annos eundem uiderit ibidem cum Barnaba & Tito. Non enim oportuit Petrum & Paulum fixos atq; immobiles per tot annos in uno eodemq; residere loco, sed abierunt & redierunt diuersis temporibus, secundum diuersa nascentis Ecclesiæ negocia. Falsum est igitur, quod mendaciter adiungis, S. Paulum tribuere S. Petro 18. annos solum in Hierusalẽ Vbi enim Paulus ait, Petrum fuisse solũ in Hierusalem 18.

E

ans

III.
Malus com-
putator Luth-
er.

V.
Inualidum
argumentũ
ab annis 18.

annis: Non prima est hæc falsa tua adiectio huius signi exclusiui solum, De qua & antea te sæpe deprehendi & coargui, in Apologia Eucharistiæ.

Non reman-
sit Petrus
perpetuo in
Hierusalem.

Quæris item nimis inuidiose, Quis sciat, quam diu post hæc ibi manserit. Quasi dicas S. Petrum, non Romæ fuisse sed Hierosolymis mansisse, Sed improba est hæc tua quæstio, Nos enim scimus omnes S. Petrum Romæ fuisse, non Hierosolymis perpetuo mansisse, testimonio tot probatissimorum Historicorum, Chronographorum & sanctorum Ecclesiæ Doctorum. Cum tu ne unum quidem habeas testem, quod Petrus perpetuo manserit aut Hierosolymis aut Antiochiæ.

VI.
Erronea cõ-
putatio Lu-
theri.

Maligna insuper irrisione colligis, Petrum post Ascensionem Christi anno 46. aut 47. crucifixum esse Romæ à Nerone, mortuo iam ante annos 10. Quis enim dixit tibi S. Petrum, post 18. annos in Hierusalẽ pactos, Antiochiẽ vi. & Romæ 25. annos sedisse? Inspice paulisper Chronicon Eusebii, Et inuenies S. Petrum, Quinto post Ascensionem dñi año Antiochenam fundasse Ecclesiam, ultimo inq̃ anno Tiberij. Si igitur uere colligere cupis, ita collige 5. annos in Iudæa, 7. Antiochiæ 25. Romæ tribuimus Petro. Ergo 37. anno post ascensionem Christi crucifixus est Romæ Petrus à Nerone, Nō 46. aut 47. anno, uti tu tam impube q̃ stulte colligis. Ita enim indocte supputas hic, ut à pueris quibus merito ridearis, Quis enim puerorum non uideat, ex 18. & 7. atq; 25. summam cõsurgere 50. Non 46. aut 47. Iusta est hæc irrisionis tuę merces & retributio, ut turpiter incidas ipse in laqueum, quod flagitiose paraueras nobis. Non ergo nos, sed tu uir impie, inter columbas iactitas, Ecclesiam Dei (quæ in Canticis columba dicitur) sceleratis calumnijs ac damnatis hæreticæ prauitatis dogmatibus, sediciosissime perturbans. Nos recte colligimus, tu perperam, nos ueritatem sequimur antiquam, tu noua

noua indocte simul & impie astruis mendacia.

VII.

Quod aut nostris insultas pugionibus & lanceis, ut illuminemus nebulam scripturæ, faciendo annos sex ex annis 18. Primū scito, nō lanceis aut pugionibus corporeis, sed luce ueritatis, scripturā illuminari. Deinde, Cur toties hic apellas nebulā scripturæ, q̄ alibi, p̄sertim in assertionib⁹ tuis non admittis obscuriorē esse scripturā dictis Patri. Præterea nō desunt nobis neq; cuspides neq; pugiones ad confodiendā hanc tuam improbitatē, Etenim cuspides habemus, Eusebii, Damasi, et id genus probatissimorū Authorū, Qui annos Petri & aliorū pontificū digesserūt, nobisq; per totiam sæcula longissimo absq; omni cōtradictione usu tradiderūt. Habemus itē pugiones Hieronymi, Eutropii, Bedæ, Platynę, Sabellici, Egnatii, qui pro nobis fortissime pugnāt inuicti neq; à te unq; uincendi. Et nos iam sup̄ ostendimus, mētiri te, q̄ Paulus tribuat Petro annos 18. in Hierusalē, sed refert se illū intra tot annos Hierosolymis bis uidisse, At nō dicit, Petrū 18. annos Hierosolymis (quod tu falso blatcras) semper sedisse aut mansisse. Postremo scimus nos egregie, ex tuis 18. annis facere annos, non sex (ut turides) sed quinq; uti et supra fecimus Authoritate Eusebii, qui asserit quinto post passionem dñi anno fundatā esse à S. Petro Ecclesiā Antiochenā. Tu stulte rides, et iuste rideris, erronea rursus calculatione, Tribuis em̄ Petro 36. annos post mortem Christi, quos stulte colligis ex sex, septem, & 25. Cum pueri sciant, Ex his numeris nō 36. sed 38. consurgere. Nos autem 37. annos assignamus Petro, qui recte conficiuntur ex quinq; septem et 25. Inunc & doce nos computum annorum, qui toties hic in breuissimis numeris nimis rustice ac pueriliter aberrasti.

Cuspides & pugiones.

Pueriles lapsus Luth. in computationibus.

Rides iterum nos, secundo et quarto anno Claudij & 27. annis Petri, Rides quidem improbe, nihil tamen ostendis,

VIII.

Vera de annis Petri cōputatio.

Nos autem certos habemus authores de 2. anno Claudij, & de 25. annis Petri, Nam inter secundum annum Claudij quo uenit Romam & ultimum Neronis annum, quo crucifixus est Petrus 25. anni sunt intermediij, cum exclusione tñ extremorū. Sic enim de uiris illustribus narrat B. Hieronymus. Symon Petrus, Princeps Apostolorum, secūdo Claudi anno, ad expugnandum Simonem magum Romam pergit. Ibiq; 25. annis Cathedram sacerdotalem tenuit, usq; ad ultimum annum Neronis.

IX.
Mentio de
Claudio Im
peratore in
Actib. Apo
stolorum,

Addis alium cauillū, quod Lucas in actibus consonet Paulo Gal. 1. dicens, Claudium omnes Iudæos Roma expulisse. Dic quæso, improbe Cauillator, ubi hoc asserit Paulus: percurrēt totam eius ad Galatas Epistolam, neq; tamen unum inuenies uerbum de Claudio. De quo Lucas scribit, quod inter cæteros Aquilam quoq; expulit & Priscillā eius uxorem, Dic tu nunc, si potes, quo Claudi anno id factum fuerit, Dic item, an inter eos Petrus quoq; fuerit.

X.

Quod autem stulte simul atq; impie quæris, Quomodo Petrus potuisset sub Claudio uenire Romam, Respondeo, quod id facis, quia abiisti in consilio impiorum & stetitisti in uia peccatorum, atq; in cathedra pestilentiae, seu (ut Hieronymus interpretatur) derisorum sedisti. Nisi enim impius esses sanctæ Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ derisor, nequaquā ita quæreris. Quia nemo dicit Claudium per omne tempus imperij sui Iudæos expulisse.

Quoto an
no Claudius
è Roma Iu
dæos expulit

Quod si Lucā bñ cōsideres recte poteris cōiicere, Claudiū expulisse Iudæos post illos 18. años, q̄s tu ex paulo assignas, Año sui Imperij 10. forsitan aut 12. Interea uero potuit Petrus non solū uenire Romam, sed etiā sepius abire & redire. Venit itaq; Romā XII. año post mortem Christi. Quod autem Paulus scribit se illum Hierosolymis post 14. annos uidisse

uidisse, minime nos angit. Potuit enim Petrus non solum semel, Exo. 24. et
2. Para. 3. et sed quotannis, ex Roma Hierosolymam uenire, Quemadmodum faciebant tum iudei singulis annis ter secundum legem. Quod si Iudeis in Roma soluentibus singulis annis licuit Pascha celebrare Hierosolymis, Cur non licuisset Petro Romae Pontifici, in arduis nascentis Ecclesiae negotiis, causis, et questionibus ter aut quater aut etiam saepius per 25. annos ex Roma ad Apostolos & seniores redire Hierosolymam, sicut & Paulus ex alijs locis fecisse legitur? Impia igitur & absurda, non solum ridicula est tua Lutheri quaestio, quae ridicule quaeris. Quomodo Petrus sub Claudio potuisset uenire Romam. Lucas. n. non scribit, quoto imperij sui anno, Claudius expulerit Iudaeos. Nec Suetonius certum designat annum, sed breuiter ita dicit, Iudaeos, impulsore * Christo assidue tumultuantes, Roma expulit. Non plus dicit iste, Nec quicquam apud alios potui amplius inuenire scriptores. Quid igitur, si forte Iudaeos expulit Tumultuantes, & non Christianos? Quid, si omnes expulit anno uno, & altero forte mox reuocauit, Quanto. n. tempore sub Caesaribus sine Iudaeis Roma fuit? Quid si Claudius eos expulit in nouissimis annis suis, quos reuocauerit mox eius successor? fuisse. n. sub Nerone Iudaeos Romae, nemo negare poterit, qui modo Pauli in urbem ex Luca legerit aduentum.

Quod autem instabilem atque incertam uocas Petri historiam, tuo iam consueto & antiquo, Id est, Haeretico & barbarico, more facis, Etenim Quas tu legeris de Petro historias nescio, Ego pro simplicitate columbinis optime sum contentus, quas conformiter scribunt aut breuiter attingunt Eusebius Pamphili, Tu in Chronicis tum in Ecclesiastica, Historia S. Hieronymus de uiris illustribus, Eutropius in libris rerum Romanarum, Beda de sex Aetatibus, Platyna de

Suetonius
in uita Clau
dij.
Alias *
Christo.

Act. ult.
XJ.
Historici p
bati de 25. an
nis s. Petri

uitis Pontificum, & reliqui eiusdem generis Classici Authores, quos tu citra impudentiam suggillare non potes, multo minus refellere aut expugnare. Hi autem, omnes, & complures alij, asserunt, B. Petrum 25. annis Romae Cathedram episcopalem tenuisse, Nisi unum excipias Eutropium, qui omissis annis, breuiter ita dicit. Denique omnibus suis flagitijs etiam hoc addidit Nero, quod sanctos Dei Apostolos Petrum, Paulumque trucidauit. Mentiris postmodum longe impudentius, dicens, multos esse, qui palam ac libere affirmant, S. Petrum nuncquam uenisse Romam. Hoc illud est Luthere quod impia haec tua parturrit disputatio. Sed dic obsecro, qui sunt illi multi, qui sic affirmant? Ego certe praeter te nemini hoc ascribere noui, Nisi forte infantes Haereticos infimae barbariei, aut semiturcos quosdam Graeculos, allegaueris, quorum suspecta testimonia impiae tuae assertiones Catholica non admittit ecclesia.

Tunc nodum
prodierat li
bellus Vele
ni.

XII.
Petrus &
Paulus Ro
mae uno eor
demque die
passi sunt.

Dist. 21.
G. Quamuis

Improperas deinde nostris (ut mendaciter calumniaris ipse) mendacis, Quod unus nostrum ambos Apostolos uno eodemque die & anno simul triumphasse martyrio dicat, alter uero Paulum post Petrum biennio fuisse capite ressum asserat. Vis audire uerum? Omnes profecto Catholici affirmant eodem tempore Petrum & Paulum, licet non eodem supplicij genere, fuisse a Nerone occisos, Quod autem olim nonnulli Haeretici, et hodie pauci, nescio qua infecilitate, plus quam oportet Graecae fidei, eloquentiaque magis quam ueritatis studiosi, diuersos annos utriusque Martyrio assignant, Quid ad nos? Horum tu quidem partim socius & aemulus, partim etiam dux & auriga existis, At nos Ecclesiae traditionem fidemque sequimur. Audi igitur si libet, Quid Pelagius Papa omnibus dicat Orthodoxis. Petro (inquit) data est etiam societas Beatissimi Pauli, uasis electionis, Qui non diuerso (sicut Haeretici garrunt) sed uno tempore, una eademque

dēq; die, gloriosa morte, cū Petro, in urbe Romana, sub Cēs Dīstīn. 22. c. sacrosancta, fare Nerone, agonizans coronatus est, & Ecclesiā Ro. pari ter Christo domino consecrarunt, cāq; oibus urbibus in uni 29. 7. c. Beati uerso mundo sua p̄sentia atq; uenerādo triumpho p̄tulerūt. Itidem refert Anacletus quoq;. Et ne hos p̄ tua in sedē Ro. impbitate & odio Apostatico, figmēti (ut soles) accuses, Ec ce tibi B. Ambrosiū, alterius ecclesie Archiep̄iscopū, grauissi me authoritatis testem, Quē Gratianus quidē citat in Decre tis, sed absq; certo loco, Reperies autem eū locū in tertia eius operū parte, De natali Apostolorū Petri et Pauli, Beati (inquit) Petrus & Paulus eminent inter uniuersos Apostolos, et peculiari quadā prerogatiua p̄cellunt. Verū inter ipsos, quis cui p̄ponatur, incertū est. Puto, n. illos equales esse me ritis, quia æquales sunt passione, Et simili eos fidei deuotiōe uixisse quos simul uidemus ad Martyriū gloriā puenisse. Nō n. sine causa factū putemus, q̄ una die, uno i loco, unius Ty ranni tolerauere sententiā. Vna die passi sunt, ut ad Christū pa. iter puenirent. Vno in loco, ne alteri Roma deesset, Sub uno persecutore, ut equalis crudelitas utruq; cōstringeret. Dies ergo p̄ merito, locus pro gloria, p̄secutor decretus est pro uirtute. Et in quo tandē loco Martyrium pertulerunt? in urbe Roma, quę principatū et caput obtinet nationū, Scilicet, ut ubi caput superstitionis erat, illic caput quiesceret san ctitatis. Et ubi gentilium Principes habitabant, illic eccles iarum Principes morarentur.

Hęc integerrimæ fidei testis ille B. Ambrosius, Qui pau cis his uerbis, non hanc modo sceleratam tuā disputatio nē dissoluit, uerum etiam plusq; dimidiū totius tuæ de Pa XIII: Firmissime patu Tragœdiæ diluit, confutat, dissipatq; & exterminat. probari pos test, Petrum Petrus Romę fuisse

Ais deinde facta & ironica quadā modestia, q̄ teneas tu S. Petrū fuisse Romę, nolis tñ sup hoc mori, nec noueris susti nere nec

nec probare, immo nemo, te iudice, probare queat. Sed uideamus, si tu sustinere non potes, cur tenes? Si probare non potes, cur tantus uis haberi Theologus, atque adeo Prophetas, per quem Deus & tot noua doceat, & tot antiqua refellat? Quæ uero modestia est, ut si tu probare non noueris, mox iudices, neminem probare posse? Ego profecto nihil doctrine arrogo mihi, facile tamen, et quidem firmissime, probabo, S. Petrum Romæ fuisse, Arripuens interim, Emseri uice, gladios Pugiones & Lanceas, arma sane satis superque ad omne Iuris & æquitatis certamen, in causa Christiana, ualida. Cum uero Petri, qui & animo & gladio promptus fuit, causa agatur, non erit nobis indecorum, pro eius defensione uel duos arripere gladios unum spiritus sancti & scripture, Alterum Cæsaris & Imperij.

Verba S. Petri.

1. Pet. ult.

Ait itaque Petrus ipse Ponticis, Galatis Cappadocibus & reliquis aduenis Dispersionis. Salutatur uos Ecclesia, quæ est in Babylone collecta, & Marcus filius meus. Quæ autem est ista Babylone? Certe utraque Glossa, Ordinaria inquam et Lyrana, Romam hic figuraliter intelligunt, propter Idololatriæ confusionem, Tunc enim sub Imperatoribus paganis maxima erat Romæ Idolorum multitudo & confusio, Astipulatur item B. Hieronymus, de uiris illustribus, ex autoritate Clementis & Papiæ, Addens Marcum, Romæ rogatum à fratribus, breue scripsisse Euangelium, Quod cum Petrus audisset, probauit, & Ecclesiæ legendum sua Autoritate edidit. De quo plura habet Historia Ecclesiastica. Et in plerisque Epistolis B. Hieronymus Romam Babylona uocauit, Id quod Augustinus quoque & Orosius obseruauerunt. Quod si uis tu Lutheræ negas hanc Romam per Babylonem intelligi, contra omnium (quæ tua est proteruitia) sententiam, æquum est, ut alteram nobis ostendas, in qua Petrus hanc scripserit epistolam

Verba Christi ad Petrum.

epistolā. Idq̄ per pbatos Authores Autenticasq̄ scripturas.

At uero si B. Petri quoq̄ ut aliorū Ro. Pontificū, scripta non solū apocrypha, sed etiā falsa & Hæretica (Proh impietatem cæteris in exemplum citius plectendā) dixeris, eiusq̄ testimoniū idcirco reieceris, Euangelicū saltem (si Apostolicum contempnis) admitte testimoniū Iesu Christi, Qui dixit Petro. Amen amen dico tibi, Cum esses iunior, cingebas te, & ambulabas ubi uolebas. Cum autem senueris, extendes manus tuas, & alius te cinget, et ducet quo tu nō uis. Hoc autem dixit (inquit Euangelista) significans, qua morte clarificaturus esset Deum. Si glossas hinc cōtempleris proterue, Augustinum saltem (à quo te Augustinianum nominas) audi. Extēdes, inquit, manus tuas, Hoc est, Crucifigeris. Ad hoc aut ut uenias, alius te cinget, & ducet, non quo uis, sed quo non uis. Prius dixit quod fieret, & deinde, quo modo fieret. Nō em̄ crucifixus, sed utiq̄ crucifigēdus quo nollet, est ductus. Nam crucifixus, non quo nolebat abire, sed potius quo uolebat. Solutus quippe à corpore uolebat esse cum Christo. Ad mortis itaq̄ molestiam nolens ductus est, sed ab ea uolens eductus est. Nōlēs ad eam uenit, sed uolens eam uicit, Et reliquit hunc infirmitatis affectū, quo nemo uult mori, usq̄ adeo naturalem, ut eum B. Petro nec se necus auferre potuerit. Cui dictū est, Cum senueris, ducaris quo non uis. Hęc B. Aug. Aequum est igitur, quisquis impienegauerit S. Petrum unquam Romę fuisse, ut alium nobis locum assignet, in quo Petrus, testimonio Christi, extendit manus, affixus cruci, gloriosamq̄ obgundō mortem.

Aliud item Christi testimoniū ponit idem Euāgelista circa ultimam cœnam, quando Iesus Petro dixit, Quo ego uado, non potes me modo sequi, requeris autem postea. At quo uadebat tum Christus: nonne ad crucem? Aut igitur

f alium

Ioh. ult.

Aug. super
Ioh. tra. 125.

Eph. 6.

C. de sum-
ma tri. L. 1.

Magnifica
Petri & Pau-
li templa Ro-
mae.

alium nobis per scripturas ostende locum in quo crucifixus sit Petrus, aut Romam nobiscum fatere uerum locum & sedis & Martyrii Apostolorum Principis B. Petri, Quod si gladium spiritus (quod est uerbum Dei) contempseris impie, reuerere, saltē gladium Imperij cui Papā quoque & omnes Episcopos ex æquo cum Laicis barbarice uis subesse. Eccereligiosi Imperatores, Gratianus, Valentinianus secundus & Theodosius maior tres Augusti simul, in publico ad populum Constantinopolitanum edicto, sub gladii potestate ita precipiunt. Cunctos (inquiunt) populos, quos clementie nostrae regit Imperium, in tali uolumus religione uersari, quam Diuum Petrum Apostolum tradidisse Romanis, religio usque adhuc de eo insinuata, declarat, Quamque Pontificem Damasum sequi claret. Nunquid hos quoque tres Augustos, Luther, simul cum Papistis dicas mentiri? Caue, ne gladium in te stringat eorum successor Carolus V. à quo iam es publice, non solum Hereseos notatus, declaratus & condemnatus, uerum etiā Banno seu proscriptioni Imperiali, aliisque Hereticorum poenis et persecutionibus expositus. Tu uideris, ubi amplius impietas tua latibulum inueniat, cui cunctus orbis Christianus est seuerissime, non solum ab Augusto praecipiente, sed etiā omnium Germaniae atque Imperij Principum ac populorum unanimi consensu; interdictus. Videsne igitur, quod non solum Papistae, sed etiam Imperatores magni publice affirmant S. Petrum Romanis religionem tradidisse.

Quid quod Maximus Constantinus nobilissimas Petri & Paulo Romae Basilicas extruxit magnificentissime? Ipse tuis oculis augustissima illa templa uidisti, Dic obsecro, qua mentis cecitate aut negas aut dubitas, illos Romae fuisse, quorum tot certissima monumeta tibi luminibus proprijs inspexisti? Quales columnarum ordines? Quales contignationes? Quales
lea

les sub sacratissimis altaribus reconditas uenerandorum corporum reliquias: Qualia foris atria porticusq; & portas: Qualia intus Apostolorum sepulchra Candelabra, sacra uasa: Profecto nisi trunco stupidior saxoq; durior per hæreticam pertinaciam esses, in hanc negandi dubitandue amenitiam nunquam uenisses. Si igitur Romæ non fuit B. Petrus Dic ubi fuit, quando manus suas in cruce (Iuxta uerbum Ioan. ult. domini) extendit:

• Vnde ei templum illud toto Orbe & ab antiquo uenerabile, & noua nunc mole stupendū: Quod barbaris q; Gothis, licet Arrianis, in tāta tñ ueneratione fuit, ut Visigothorum rex Alaricus, capta post longā obsidionē urbe, publico cauerit Edicto, ne quis uiolaretur, qui in templum inud confugisset. Ostrogothorū uero rex Totyia, capta post grauiorem obsidionē eadē post multos annos urbe, quanq; iustissima flagrabat, ppter p̄fidia & accepta damna, ira, ante omnē tñ ultionē templū illud orandi gratia uenerabundus accessit armata stipatus acie, Pelagioq; Pontifici suppliciter obuianti, prosius ueniā dedit, atq; edicto præcepit suis, ne quē ultra Romanorū obruncarent, Histestes habeo procopium, Paulum Diaconū, Blondū, Platynā, Sabellicū, Egnatium & id genus nobiles Historiographos, quibus longe iustius habet fides, quam impię ac scelerate tuæ dubitationi.

Omitto donaria referre, quę undique ex Christianorum orbe in templum illud à regibus magnifice missa fuerunt, unum iuuat ex Platyna recitare breuiter exemplum, sub Hormisda Papa. Dona, inquit, multa ac præciosa eodem tempore Romam ad ornādas Basilicas sanctorū sunt missa. Gemmas enim magnæ æstimationis Clodoueus Rex Franciæ misit. Delata & dona, cum aurea tum argentea, Delata Euangelia cum tabulis aureis, gemmis distinctis,

Toti Mūdo
uenerabile
templum S.
Petri.

Quanta dona
illi tēplo
missa fuerūt

à Iustino Imperatore, uoti gratia, Misit & patenam auream
 librarum XX. cum hyacinthis, Scyphum aureum gemmis
 circumdatum. Ornauit & templum B. Petri Theodericus
 Rex trabe argentea mille & XL. librarū, Cerostratis duo-
 bus librarum LXX. Ecce quot ueritati nostrę attestantiū
 regum & Principum gladijs confoditur hęc improba tua
 dubitatio.

C. de sum-
 mati. L.
 Nos redder-
 tes.

Vis ne plura gladiorū testimonia: En tibi Iustinianū Au-
 gustū, in Codice legū, ita ad Iohannem Papam, missis lega-
 tis, ultro scribentem. Semper nobis, inquit, fuit magnū stu-
 dium, unitatē uestrę Apostolicę sedis, & statū sanctarū dei
 Ecclesiarū custodire, qui hactenus obtinet, & incōmote per-
 manet, nulla intercedente cōtrarietate, Ideoq; omnes sacer-
 dotes uniuersi Orientalis tractus & subijcere & unire sedi
 uestrę sanctitatis properauimus. Dic Lufhere, quam uocat
 Imperator hic Apostolicā sedē: Nonne Romanā? Certe id
 Titulus ipse indieat, Et Pontifex rescribendo ita declarat, di-
 cens, quod amore fidei, qđ studio charitatis, edocti ecclesia-
 sticis disciplinis, Romanę sedis reuerentiā cōseruatis, & ei
 cuncta subijcitis, & ad eius deducitis unitatē, Ad cuius Au-
 thorē (hoc est, Apostolorū primū) dño loquente p̄ceptū est
 Pasce oues meas. Quā esse omniū uere ecclesiarū caput, &
 patrū regulę & Principū statuta declarant, & pietatis uest-
 rę reuerendissimi testant̄ affatus. Pręterea in Autenticis
 quoq; idē Imperator tale nobis, gladij sui potestate testimo-
 niū prębet. Ut legū (inquit) originem anterior Roma sorti-
 ta est, Ita & summi Pontificatus apicem apud eam esse, ne-
 mo est qui dubitet. Vnde & nos necessariū duximus, patriā
 legum, fontemq; sacerdotij, speciali lege illustrare. hęc Imp.

In antiq. col.
 a. ur. ecclesia
 Ro. in prin.

Quis autem nescit apicem & Primatū Roma. sedis, esse
 per dispositionē diuinam à Principibus Apostolorū Petro
 & Pau

& Paulo: Certe, si aliqui ex simplicitate nesciant, tu nescire non potes, qui Galatas tuos tam gloriose aliquando iactitas. Ipse, n. Paulus ad Galatas ita scribit, Creditum est mihi Euangelium præputij, sicut & Petro circumcisionis. Qui, n. operatus est Petro in Apostolatam Circumcisionis, operatus est & mihi inter Gentes. Merito igitur uertex summi Apostolatus Romanæ tribuitur Ecclesiæ, quam summi duo Apostoli, unus Circumcisionis, alter Præputij, sanguine suo præsentiaq; salutarî gloriose consecrauerunt. Gal. 2.

Vis adhuc plures gladios: Ecce tibi nobilissimi simul atque iustissimi Præfecti Prætorij Gladium, Senatoris & Patricij Ro. Cassiodori, qui ut ad culmen Præfecturæ Prætorianæ gloriose meritis ascenderat, mox ad eundem Iohannem Papam (ad quem supra diximus è Byzantio scripsisse Iustinianum Imp.) inter cætera sic scripsit, Applicandum uobis est, Beatissimi Patres, ut læticiam, quam per uos, Deo largiente, percepimus, custodiri nobis uestris orationibus sentiamus. Vos speculatores Christiano populo præfideatis, uos patris nomine uniuersa diligitis. Securitas ergo plebis, ad uestram respicit famam, cui diuinitus commissa est custodia. Quapropter nos decet cogitare aliqua, sed uos omnia. Sedes ista mirabilis, proprios regat affectione cultores. Quæ licet generalis mundo sit præstita, nobis tamen cognoscitur & localiter attributa. Tenemus aliquid sanctorum Apostolorum proprium, si peccatis diuidentibus non reddatur alienum. Quantum confessiones illas, quas uidere uniuersitas appetit, Roma fœlicior in suis finibus habere promeruit, Nihil ergo timemus talibus Patronis, si oratio non desistat Antisemitis. Hæc religiosissimus ille Cassiodorus Monachus, dum esset in sæculo Prætorij Præfectus.

Cassi. lib. xi.
epistolarum
epist. 3.

Io. Coc. De XXV. annis S. Petri.

Cass. li. no:
no Episto:
larum epist:
15.

Cass. lib. 9.
Epistola 16.

Culus Princeps, Rex Gothorum Athalaricus, similiter ad eundem Papam de electione Ro. Pontificis, post multa, ita subiunxit. Cum de Apostolici consecratione Pontificis intentio fortasse prouenerit, & ad Palatium nostrum perducta fuerit altercatio populorum, suggerentes nobis, intra tria Milia Solidorum, cum collectione Chartarum, censemus accipere. A quibus tamen omnes Idoneos, rei ipsius consideratione remonemus, Quia de Ecclesiastico munere, pauperibus est potius consulendum. Alios uero Patriarchas, quando in Comitatu nostro de eorum ordinatione tractatur, In supradictis conditionibus atq; personis, intra duo Milia solidorum iubemus expendere. In ciuitatibus autem suis, tenuissime plebi non amplius, quam Quingentos Solidos se distributuros esse cognoscant, Scripsit Idem Rex Saluentio Praefecto urbis, statim sequenti Epistola, inter alia, in hac item uerba. Dudum, inquit, Senatus amplissimus, a splendore suo cupiens maculam foedissimae suspicionis abradere, prouida deliberatione constituit, ut in Beatissimi Papae consecratione, nullus se abominabili cupiditate pollueret, poena etiam constituta, qui talia praesumere tentauisset, Non iniuria, Quia tunc Electi uere meritum queritur, cum pecunia non amatur. Quod nos laudantes, & augentes inuentum, ad Beatissimum Papam direximus constituta, que his antelata praesulgent, Ut ab honestate sanctae Ro. Ecclesiae, prophanus ambitus auferatur. Verum ut Principale beneficium, & praesentibus haereat saeculis & futuris, tam definita nostra, quae Senatus Consulta, tabulis Marmoris praecipimus decenter, incidi, & ante atrium Beati Petri Apostoli in testimonium publicum collocari.

Hac

Hæc Athalaricus Rex Gothorum, totius Italiae, Siciliae, Dalmatiae & adiacentium Insularum olim Principis Gothorum ceps; Aetate adhuc puer IX. aut X. annorum, Religione Arrianus, I nunc Luthere, cum sis conditione homo priuatus, ætate uir, habitu religiosus, professione literarum Theologus, frater mendicus, nomine Catholicus, Quin etiam & tua iactantia, & multorum opinione propheta, Et disputa S. Petrum nunquam fuisse Romæ, Nega eum si hodie uiueret, fore Papam. Dic Papatum esse, nunc robustam uenationem, nunc merum figmentum, Imprecare sacrilego gutture sedi Apostolicæ, ut cælitus in infima Tartara deturbetur. Nos tamen nihilo secius tot Principum sanctorumque exemplis edocti, eam fidem & religionem seruabimus, atque ad mortem usque propugnabimus, quam B. Petrus tradidisse scribitur sacrosanctæ Ecclesiæ Ro.

En binos tibi gladios obiecimus, unum scripturæ, alterum Imperij, Qui proculdubio, cuilibet Pio Christiano, ad tuitionem satis esse possunt, Quandoquidem Christus ipse dixit, Satis est, dicentibus discipulis. Domine, Ecce gladij duo hic. Si sapias igitur, caue tibi à gladio B. Petri, & à gladio nostri Principis & Imp. Caroli V. semper Augusti. Nam & hi duo abunde possunt contra impietates tuas aliquando sufficere. Et tantum de gladijs.

Quas autem longiores in te Cuspides iaculemur, pro asserenda S. Petri Sede Romana, quam M. CCCC. & eo amplius, annorum, cõmunissimum simul atq; certissimum uniuersis

Collatio Re
gis Gothorū
cum Luthero
10.

Duo gladij
sufficiunt.
Luc. 22.

Longa Cus
pides 1400. an
norum.

uniuersi per Orbem terrarum populi Christiani sermonē.
 Si tribus & semis annis acquiescis de prædicatione Christi,
 propter communem sermonem, Cur hic tot sæculorum cele-
 bratissimo sermoni minus acquiescis, atq; adeo etiam contra-
 dicis? Quis. n. præter unum te in dubium uocauit impia
 disputatione hunc sermonem? Certe non Martion, non
 Montanus, non Manichæus, non aliorum, quotquot huc
 usq; fuerunt, Hæreticorum quispiam, de hoc disputare præ-
 sumpsit, Nec sceleratæ fidei nostræ impugnatores & Apo-
 statae id attentauerunt, Non Celsus, Non Apuleius, Non
 Porphyrius, Nec ullus item Historicorum siue Gentilium
 siue Iudæorum, quos ego uiderim.

Co. Tacitus
 hist. lib. 15.

Quamuis Cornelius Tacitus alias malignissime de Chri-
 stiana religione senserit, De incendio Urbis, quod iussu Ne-
 ronis factum credebatur, ita scribens. Ergo abolendo rumo-
 ri Nero subdidit reos, & exquisitissimis pœnis affecit, quos
 per flagicia inuisos, uulgus Christianos appellabat. Author
 nominis eius Christus, qui Tiberio imperitante, per Procu-
 ratorem Pontium Pilatum, supplicio affectus erat. Repres-
 saq; in præsens exciabilis superstitio, rursus erumpebat, nō
 modo per Iudæam, originem eius mali, sed per urbē etiam,
 quo cuncta undiq; atrocità aut pudēda confluūt, celebrantq;.

Plinius in e-
 pistolis ad
 Traianum.

At impia ista huius Ethnici calumnia, facile refellitur per
 unam modo Plinij Secundi Amici & Coætanei eius, ad
 Traianum epistolam, in qua de ijs, qui Christum metu per-
 secutionis & supplicij negauerant, ita scribit, Adfirmabant
 autem hanc fuisse summam uel culpæ suæ uel erroris, q̄ es-
 sent soliti, statō die ante lucem conuenire, Carmenq; Chri-
 sto quasi deo dicere secum inuicem, seq; sacramento, non in
 scelus aliquod, obstringere, sed ne furta, ne latrociniā, ne ad-
 duleria committerent, ne fidem fallerent, ne depositum ap-
 pellati

appellati abnegarent. Quibus peractis, morem sibi discedendi tuisse, rursusque ad capiendum cibum, promiscuum tamē & innoxium. Quo magis necessarium credidi, ex duabus ancillis, (quæ ministræ dicebantur) quid esset ueri, & per tormenta quærere, Nihil aliud inueni, quam superstitionem prauam immodicam, Ideo dilata cognitione ad consulendum te decurri.

Quæ sunt igitur ô Corneli Tacite flagitia, de quibus impie nostros es calumniatus? Sed miserandus es magis quæ redarguedus, quoniã nō tam malicia quæ gentiliū deorū amore, Domitiani Traianiq; exemplo ac natūo errore in odiū ueri dei ueræq; religionis cæcus ac miser ita exarsisti, grauissimus aliq; Historicę ueritatis assertor, custos testisq; fideis, prauus hic Ethnicę religionis (immo superstitionis) affectus te à tramite uerę narrationis, in deuinū falsæ criminationis deflectit & abduxit, trahēte sic Geniū tuū principe huius mundi. Nos igitur nihil ominus accipimus ex hac Cornelij historia, fuisse utiq; sub Nerone Christianos Rome, Quis autem credat, eos ibi fuisse sine Episcopo? Aut ergo Petrū ibidem fuisse Luthere crede, aut aliū illis assigna per scripturas Episcopum. Negat Cornelius bonos fuisse Christianos, at non negat (sicut neq; affirmat) Petrū ibi fuisse. Cur tu igit unus, cōculcato cōmunissimo cunctorū sermone, impia utexandi & sugillandi libidine, tam receptā tot seculorum fidem reuocas in dubium.

Excedis profecto hac immani tua scandalizandi uoluntate cunctos, quilibet prauos ac puerfos, Catholicę fidei hostes, Nemo, n. psequutor, nemo Poetarū aut Philosophorum, nemo Apostatarū aut Hereticorū ita contra cōmunē sensum, ut tu facis delirauit. Multos sane ac graues errores disseminauerūt Magistri tui, Vualdenses, pauperes de Lugduno

Diaconissas
intelligo.

Pior Ethni
cis Lutne.

duno, Pighardi, barbarus Vuicleph, & uicinus (forſitan & cōſanguineus) tuus Huſs. Cæterum hanc ueſanam. dubitãtionem nemo illorum propoſuit.

Diverſe pro
bationes, q̄
S. Petrus
Romę fuit.

Post gladios igitur, ut ad pugiones tandem deueniamus hastibi oppono lanceas Cuspidesue longas, primo quidem cōmuniffimū (cui ſtandū ſupra putasti) omnium ſermonē. Deinde Antiquiffima Petri & Pauli Romę templa, reliq̄as & monumeta. Item certiffima Martyrij utriuſq̄ loca & ueſtigia. Præterea paruum ſacellū in uia Appia, ubi Petro per ſecutionem declinanti Chriſtus apparens, dixit, Vado Romam iterum crucifigi. Vnde reuerſus eſt B. Petrus in urbē, cū iam ad primū ab urbe lapidē exiſſet. Id quod Platynareſ fert, ex grauiſſimo ſimul et antiquo authore, Egeſippo, tēporibus Apoſtolorū uicino. Insuper uetuffiffimas atq̄ celebratiffimas urbis ſtationes, tot ſeculorū annuo uſu obſeruatas, ac maxima populi Ro. frequentia ſtatis diebus repetitas. Item probatū per oēs Chriſtianorū Bibliothecas ſeriē ſucceſſionēq̄ Ro. Pontificū, ubi ſemper B. Petro dat̄ primus locus. Idq̄ nō ſolū uerbis & libris, uerū etiã picturis & imaginib̄. Quales profecto inter multa alia decora, Senenſe templū admirabundis aduenis pulcherrime oſtendit. Deniq̄ religionem ipſam, cultūq̄ diuinū ab illo hucufq̄ cōtinuatū Romę per oīa ſecula noſtræ ſalutis, Quinetiã iugem illā B. Petri uenerationē, haftenus indefinenter ibi obſeruata. Poſtremo Celeberrimas & ab antiq̄ probatiffimas Chriſtianorū peregrinationes ad limina B. Apoſtolorū Petri et Pauli, Quas pleriq̄ etiã ſanctorū ſuſceperūt ex remotiffimis q̄q̄ regionib̄. ſiue ex uoto, ſiue ex iniuncta pœnitētia, aut quicūq̄ alia ex cauſa.

Nunc tandē ſi forte lōgiora hæc tela coneris uel deludere uel excutere, ad breues pugiones, quibus omnis tibi armatura diſſoluat̄, accedo. Sic. n. tua me coegit improba irriſio his
tribus

tribus armorū generibus pugnare, Cum intelligi uelit Ems
 fer, per gladios scripturā, per Cuspides longū usum, Per pu
 giones uero dicta patrū. Opposui tibi equidē supra, ex tem
 porū rerumq; ac Cæsarū atq; Pontificū scriptoribus multos
 ualidos ac nobiles pugiones, quos citra summā improbitatē
 atq; impudentiā, reijcere nō potes. Vt tñ apertior fiat huius
 disputationis tuæ amentia, ex antiquioribus thecis graues
 & fortes quosdā pugiones, pro B. Petri defensione contra te
 proferam. Omitto tñ B. Clementis itinerariū, ne uelut Apo
 cryphum (quīs admirabiles sint ij libri) ac rubiginosum irri
 deas, Omitto & B. Dionysū, qui Petri & Pauli Martyriū
 descripsisse fertur in urbe. Vnde postea fuit à Clemente in
 Gallias, Parisiorū Apostolo destinatus. Quē tū antea in Ba
 bylone tua improbe sugillasti, Egesippū iam audisti, Quid
 dicis ad uerba Ignatiū Martyris Antiocheni Episcopi, tertij
 à Petro, Auditoris Iohannis Apostolice Is in sua ad Romanos
 epistola sic ait. Non sicut Petrus & Paulus p̄cipio uos
 bis. Illi em̄ Apostoli sunt Iesu Christi, ego autē minimus. Ac
 si non fuisset B. Petrus Romę, nihil eis p̄cepisset. Ex quo
 nulla extant eius ad Romanos scripta.

Quid uero de Papia, qui similiter auditor Iohannis fuit et
 Episcopus Hieropolitanus, tibi uideat: Is certe ait (ut Euse
 bius recitat) quod Marcus Euangelista interpres fuerit Pe
 tri, & quęcunq; meminerit ab eo dicta cōscripserit. Non tñ
 per ordinē ea, quę à domino dicta sunt uel facta, digesserit.
 Quia nō ipse auditor domini fuerit uel sectator, sed nouissi
 me Petro adhæserit, ad usum ac ministeriū prædicandi,
 non ad conscribendos domini sermones. Hęc ex Papia,
 Quæro igitur Luthere, ubi nouissime Marcus adhæserit
 Petro: si non Romę, dic tu alium nobis ex scripturis locum.
 Certe scriptura Petri (ut supra allegauimus) dicit

In hist. Eccl;
 lib. 3. c. 31.

1. Pet. u. 12

Salutat uos Ecclesia, quæ est in Babylone (Hoc est Roma) collecta, & Marcus filius meus.

In histo. Eccl. lib. 5. c. 6. Qua deinde impudentia contemnes Hireneum audientorem Polycarpi Apostolorum discipuli, Episcopum Lugdunensem in Gallia; Hic successores Apostolorum in Ro. Ecclesia (ut recitat Eusebius) commemorat usque ad Sotherem sub quo scripuit, Dicit autem Sotherem XII. Pontificem ab Apostolis; Quia Cletum & Anacletum pro uno posuit.

Caius Historicus. En tibi rursus alium pugionem, senem quidem & illum, sed ualidum, Caium inquam ueterem Historicum, Qui contra proculum Cataphrygum (ut Eusebius, Hieronymus et Platyna referunt) disputans ait. Ego trophæa Apostolorum habeo, quæ ostendam. Siue enim uia regali pergas, quæ ad uaticanum ducit, siue Ostiensi, Trophæa eorum inuenies, qui hanc stabilierunt Ecclesiam, Scripsit autem hæc Roma sub Zepherino XVI.

In histo. Eccl. li. 6. c. 21. ab Apostolis, Sub quo & Origenes (uti ex quodam ipsius loco refert Eusebius) Romam uenit, dicens, uoti sibi fuisse, ut antiquissimam Romanorum uideret ecclesiam. Cur autem dixit antiquissimam, si eam Princeps Apostolorum Petrus non fundauit.

Cypria. li. 1. epist. 9.

Quod si hos probatissimos & ipsa antiquitate uenerandos Pugiones, proterue repellis & reijcis, Ecce tibi Cyprianum, quem tu unum contra omnes Romanistas alibi satis ualidum dixisti. Is profecto ad B. Cornelium Ro. Pont. xxij. à B. Petro, inter cetera sic scribit. Post ista, nauigare audent, et ad Petri cathedramque ecclesiam principalem. Unde unitas sacerdotalis exorta est, à schismaticis & prophanis literas ferre, nec cogitare eos esse Romanos, quorum fides, Apostolo predicantelaudata est, ad quos perfidia habere non possit accessum. Excute hunc quoque fortissimum, teipso teste Luthere, pugionem, ut ne uestigium quidem ullius in te frontis remaneat.

Nam

Nam & Eusebium, quo ipse in nos abusus es aliquando negare hac uæsaniam cogaris, Cuius hæc sunt uerba. Contine-
 nuo namq; in ipsis Claudij temporibus, Clementia diuinæ
 prouidentia, probatissimum omnium Apostolorum, et ma-
 ximum, fidei magnificentia, & uirtutis merito, Primorum
 Principem, Petrum, ad urbem Romam deducit, ducem
 quendam & magistrum militiæ suæ, scientem diuina præ-
 lia gerere, & uirtutum castra ductare. Iste adueniens ex O-
 rientis partibus, ut cælestis quidam negociator, mercimonia
 diuini luminis, si quis uelit comparare, paratus aduexit, Et
 salutaris prædicationis uerbo, primus in urbe Roma, Euan-
 gelij sui clauibus, Ianuam regni cælestis aperuit. Hi sunt nos-
 tri Pugiones, absq; rubigine uetusti, quorum profecto uis
 bratam aciem, erroris tui caligo minime poterit sustinere.

Eusebius
 In Hist. eccle
 lib. 2. c. 14.

Quomodo autem sustinebitis, uim eorum, quos peculiariter
 dicimus Quatuor Ecclesiæ Doctores: Hi certe in ple-
 risq; locis locupletissimo testimonio Romanam B. Petri se-
 dem & asserunt & propugnant, Sed breuitatis gratia pau-
 cissima nunc proponemus. Ambrosius itaq; de pedum post
 Baptismum lotionem, qua utebatur in Ecclesia sua, ita dicit.
 Vtiq; ipse author est nobis huius assertionis Petrus Apосто-
 lus, qui sacerdos fuit Ecclesiæ Romanæ. Hieronymus eui-
 dentissimo supra citatus est testimonio. Cuius & alia sunt,
 plurima sane & illustra, sed maxime accommodatum illud,
 quod ad Damasum Papam dicit, Hæc est fides Papa beatif-
 sime quam in ecclesia Catholica didicimus, quamq; semper
 tenuimus, in qua si minus perite aut parum caute aliquid for-
 te positum est, emendari cupimus à te, Qui Petri & fidem
 & sedem tenes, Gregorium omitto, ne eum improbe, uelut
 in propria causa testem, reñcias, Augustinum tibi oppono,
 cum alibi, tum ualidissime in Epistolis, 91. 92. 93. & in eo,

Quatuor
 Doctores
 ecclesiæ.

Ambros. de
 sacra. lib. 3.
 c. 11.

Io. Coc. De XXV. annis S. Petri

quem de Hæresibus inscripsit, libello. Quod si omnes, quos habere possumus, pugiones proferre uelim, multis nobis libris constaret hæc in uæsanam disputationem tuã responsio.

Ex his autem, utcunq; prolatis, quisquis mentis & rationis compos est, facile uidebit, quàm cæco rapiaris in hanc dementiam furore, ut neges impie aut dubites improbe, S. Petrum unq; Romæ fuisse, Contra scripturam sacram, contra Canones Patrum, Contra leges Imperatorũ, Contra cõmunem sermonẽ omnium, Contra sensum tot hodie adhuc Romæ extantium B. Petri monumentorum, Contra tot uetustissimos Ecclesiæ Doctores, Contra Probatissimos item Historicos, Cæsarumq; ac Pontificum scriptores. Breuiter contra omnẽ rationem & equitatem. Cum tu interim nihil omnino habeas pro impia tua disputatione, nisi unicum ex Paulo locum, cui stulte secundum Heteroclitum caput tuum sinistro intellectu, contra tot assertores ueritatis, inniteris, Quod scilicet Paulus 18. anno post Ascensionẽ Christi uiderit Hierosolymis Petrum, hinc uane contendis, Petrum antea Romæ non fuisse, Quomodo uero id sequitur? En ego nuper te Vuormaciæ uidi anno XXI. Nunquid ob id Vuittenbergæ anno XX. nõ fuisti? Et me Romæ anno 18. uiderunt multi, non tamen idcirco cuiq; admiserim, nuganti, me antea Colonie aut Norinbergæ non fuisse. Nunquid recte dicas, Anno 18. Petrus Paulum Hierosolymis uidit, Ergo Paulus antea nõ fuit Antiochię, non in Cypro, non in Pamphilia atq; Cilicia? Non sederunt Apostoli desides & ociosi in uno loco, sed perambulauerunt diuersas regiones, fidem Christi dilatantes, Conuenerunt autem sæpe nonnulli eorum, præsertim ptimores, in Hierusalem, uel prisco Iudæorũ ritu tempore Paschali, uel in arduis Ecclesiæ teneræ adhuc & nouellæ negocijs.

Non

Non igitur continue fuit B. Petrus Hierosolymis 18. annis, Sed adijt & abiijt pro usu & commoditate nascentis Ecclesiæ, Perambulauit interim regiones plurimas, non solum propinquas, Iudæam, Gallileam, & Samariam, Verum etiam Remotiores, Antiochiam, Cappadociam, Pontum, Galatiam, Bithyniam, & Asiam. Quid mirum igitur, si & Romam interea uenit? Nunquid uero causam ueniendi Romam non habuit? Habuit certe uel maximam, Nempe Symonem Magum, qui antea confusus ab eo in Samaria (uti Lucas refert in Actibus) Romam uenerat, ubi tantum consequutus fuit nomen, ut pro deo haberetur. Ad hunc igitur expugnandum Petrus quoque Romam se contulit, uti post Clementem retulerunt Caius, Eusebius, Hieronymus & alij complures illustres & graues Authores.

Quid ergo? Nunquid ideo tecum negabimus, Petrum Romam fuisse, Quia id Lucas non refert? Absit, Non. n. oia retulit Lucas. Vbi. n. refert, Petrum fuisse in Ponto aut Bythinia? fuit tamen, Vti testatur ipse in priori sua Epistola, mox à principio in ipso titulo, Quod et Eusebius atque Hieronymus alijque referunt Historici. Sic non oportet, protinus negare, quicquid Lucas aut scriptura non dicit. Non. n. oia scripta sunt. Quamquam nos supra ex scripturis quoque ostendimus B. Petrum Romam fuisse. Nam et tu ipse in libello de potestate Papæ sic dicis.

Act. 5.

Non omnia retulit Lucas.

Ita uidemus et Ro. Pontifices semper fuisse honoratos ut successores Petri, & primo loco habitos, Et in hoc recte et laudabiliter actum est et agitur, agendumque est sine querela.

Si igitur recte et laudabiliter honorantur Ro. Pontifices, ut B. Petri successores, Cur tutissimum esse dicis, sub dubio & tra scipsum, opinione relinquere, an S. Petrus Romam uenerit unquam? Dubium ne pijs esse debet Christianis, quod Ecclesia Catholica

Luth. cons.

tra scipsum.

Catholica, tot munita scripturis, legibus, Canonibus, Monumentis, Doctoribus atq; Historicis, per tot sæcula, absque omni contradictione tenuit, & hodie firmissime adhuc tenet.

Falsum fundamentum
Luch.

At non tenemur, inquis, plus credere, nisi quæ Deus nobis in scriptura credere præcepit. Ergo non tenemur credere Ecclesiam Catholicam; nec patrem ingenitum; nec filium consubstantialem; nec spiritum sanctum ab utroque procedentem; nec matrem Christi (Proh scelus) Dei genitricem; Absit, Absit, Hæc omnia & adhuc multo plura tenemur firmissime credere, quamuis ea Deus nobis in scriptura credere non præcepit expresse, Hereticus igitur est, quisquis non credit S. Petrum Romæ fuisse, Quis ita? Quia non credit scripturæ, neq; audit Ecclesiam. Ideo iuxta Domini doctrinam, erit nobis sicut Ethnicus & publicanus.

Math. 19.

XIII.

Ad uerbum Dei nihil addere, nihil auferre.

Neq; n. Moses neq; Paulus hunc reprobum, quem ex eis fraudulenter colligis, sensum intenderunt, Nihil uolunt mutari, hic in nouo, ille in ueteri, testamento, Quis, autem nostrum in his quicq; mutat aut mutauit unq;? Nihil item uolunt addi nihil subtrahi, Rectissime profecto, Quis nostrum, ad sacras literas uel minimum addidit Iota, Nihil addimus, nihil auferimus, nihil mutamus in sacrosanctis utriusque testamenti textibus scripturarum, Multa tamen credimus, quæ in ijs expresse non habentur, Si. n. omnia essent in scripturis expresse posita, frustra fuissent ædita Symbola fidei, Nicenum, & Athanasij, frustra suscepti & exantlati tot contra Arrium labores, frustra item factæ Conciliorum circa fidem determinationes. Ad sacros igitur textus nihil addit Papa, nihil Ecclesia, Addit autem ac determinat multa, quæ in illis expresse non habentur, siue de moribus siue de fide

fide quæstio inciderit, Recte addit Ecclesia Conciliorum decreta, recte Pontifex Decretales, recte glossas & expositiones sacri Doctores, recte ad civilem uitam instruendam leges Imperator, & quælibet ciuitas propria statuta, per hæc tamen sacræ literæ non mutantur. Nam & Iudæi præter textum antiquum multa alia susceperunt scripta tum in Talmud, tum in diuersis expositionibus scripturarum.

Quod autem Papatū in luto & arena, atq; (ut scædissimè in culum etiam, non modo in cœlum os ponas) in stercore constructum asseris, pro solita loqueris impietate tua, Nos autem sufficienter (ut spero) et hic & alibi ostendimus Papatum firmissimè ædificatum esse in gemina Petra, quarum prior Christus, posterior Petrus recte dicitur apud Classicos & irrefragibiles Ecclesiæ doctores.

Nec tamen statim iaceret in luto Papatus, etiamsi non posset per scripturas ostendi. Multa enim uel sublimissima per scripturas non sunt expressa, neq; tamen ob id mox iacent in luto, Quis namq; ausit Trinitatem unius deitatis, aut Essentiam unam trium personarum projicere sacrilego uel ore uel cogitatu in lutum, propterea, quia per scripturas expresse non queat ostendi? Quis tam impius esse possit, ut duas in uno supposito naturas Christi, Diuinitatem inquam & humanitatem, ineffabiliter unitas, ponat in lutum, quia nulla scriptura expresse sic loquitur? Tunc B. Mariæ perpetuam uirginitatē cum Heluidio constitues barbarico furore in luto, quia nō possit per apertas scripturas ostendi.

Si omnia essent scripta, quid opus fuisset reuelationibus, Concilijs, Decretis, Traditionibus, legibus, & innumeris alijs institutionibus, quibus humanum genus recte gubernatur? Non enim approbamus sceleratam (quam scidicose astruis & uindicas) libertatem, qua præter scripturam cun-

h cta

XV.

Nō iacet in luto Papatus.

Non omnia sunt scripta.

Et hominum præcepta, leges Cerimonias, iura cōsuetudinesq; ac ordines abijcis damnas & explodis, Nunquid mox in luto iacet Saxonix Ducatus, quia per scripturas ostendi non potest? Quasi uero hominum iura nihil ualeāt, aut quasi totius Ecclesiæ Authoritas & unanims omnium Christianorum consensus pro nihilo habeatur.

Firma de Papatu fides. Certe non isceret in luto Papatus, & si ne unum quidē loto in literis h̄eris de illo haberetur, Abunde enim à luto uindicaret dignitatem eius sublimissimam unus omnium Christianorum consensus in illum, sacrosancta totius Ecclesiæ Catholice Authoritas, atq; intemerata tot sæculorum Consuetudo, Nunc pro eo non ista modo stant & militant, Verum etiam illibata scripturæ Euangelicæ Apostolicæq; S. Petri epistolæ (ut supra ostendimus) confessio, fides & assertio, Præterea gloriosum Petri Romæ peractum Martyrium, atq; innumera sedis Apostolicæ tom scripta quam non scripta summæ certitudinis monumēta, quæ à luto tuæ barbaricæ fecis atq; extreme, penitusq; comploratae impietatis Papatum inuictissime defendunt.

XVI. Falsa sunt igitur ac impia, quæ ad finem usque ex falso fundamento deinceps deblatteras omnia, uti nos supra reprobauimus, Ad quæ longiori responsione nunc opus non est. Multis enim modis à nobis destructum est fundamentum, super quod omnia ista stultissime in Hæreticorum harena construxisti. Proinde friuolam, quam subiungis de annorum numeris emendationem, non magis approbamus, quam fatuam tuam à principio supputationem, quam sane tot rusticis erroribus, fœdisq; ac plusquā puerilibus lapsibus scatentem, risimus magis, quam ut dignam exacta reprobatione iudicaremus, Et tantum de hoc disputationis tuæ tam stultæ quam impia excursu.

Quam

Quam iuste autem tu nostris armis, illudendo ac prouocando insultaueris, aut noua defensione comprobato, aut si tanta tibi uisa fuerit nostræ uis ueritatis, hæc impia tua corrigito & scandalis flagitiose datis, salubri reuocatione quam primum occurrito.

FINIS.

Francfordiæ, Die VI. Junij Anno

1521.